

2020/2133(INI)

20.11.2020

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής

προς την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων

σχετικά με την ενίσχυση της διαφάνειας και της ακεραιότητας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ με τη σύσταση ανεξάρτητου ενωσιακού φορέα δεοντολογίας (2020/2133(INI))

Συντάκτης γνωμοδότησης: Derk Jan Eppink

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής καλεί την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. υπενθυμίζει το ψήφισμά του της 16ης Ιανουαρίου 2020 με θέμα «Θεσμικά όργανα και οργανισμοί της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης: πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων μετά την αποχώρηση από δημόσια υπηρεσία»¹, και επισημαίνει ιδίως τη στήριξη που παρείχε στην πρόταση της Προέδρου της Επιτροπής να συσταθεί ένας ανεξάρτητος φορέας δεοντολογίας της ΕΕ που θα είναι κοινός για όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και αρμόδιος για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με συγκρούσεις συμφερόντων·
2. τονίζει ότι οι καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων μετά την αποχώρηση από δημόσια υπηρεσία και εκείνες που αφορούν μεταπηδήσεις από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα είναι ζητήματα που ανακύπτουν επανειλημμένα και αποτελούν κοινό πρόβλημα για όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ· θεωρεί ότι οι καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων θέτουν σε κίνδυνο την επιβολή υψηλών δεοντολογικών προτύπων στα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, υπονομεύοντας με τον τρόπο αυτό την ακεραιότητά τους και διαβρώνοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών·
3. επισημαίνει ότι η εγγενής πολυπλοκότητα των πολιτικών ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα, οι ασυμμετρίες πληροφόρησης μεταξύ των φορέων των χρηματοπιστωτικών αγορών και των δημοσίων υπαλλήλων και η έλλειψη εναρμονισμένου πλαισίου κανόνων όσον αφορά τις συγκρούσεις συμφερόντων εντός των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ καθιστούν τους εποπτικούς και ρυθμιστικούς φορείς ιδιαίτερα ευάλωτους στην «κανονιστική άλωση» από τον χρηματοπιστωτικό τομέα·
4. τονίζει με ανησυχία τον διορισμό του πρώην εκτελεστικού διευθυντή της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EAT) ως διευθύνοντος συμβούλου μιας ένωσης ομάδων οικονομικών συμφερόντων, στο πλαίσιο του οποίου η Ευρωπαϊκή Διαμεσολαβήτρια διαπίστωσε, κατόπιν έρευνας, ότι η EAT δεν θα έπρεπε να είχε επιτρέψει τη μεταπήδηση και ότι δεν είχαν τεθεί σε εφαρμογή επαρκείς εσωτερικές διασφαλίσεις για την άμεση προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών όταν κατέστη σαφής η σχεδιαζόμενη μετακίνηση· σημειώνει ότι αυτή η απασχόληση, αμέσως μετά την αποχώρηση από δημόσια υπηρεσία και χωρίς καμία περίοδο αναμονής, αντίκειται στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Κατάστασης των Υπαλλήλων της ΕΕ και συνιστά κίνδυνο όχι μόνο για το κύρος και την ανεξαρτησία της EAT αλλά και για όλα τα θεσμικά όργανα της Ένωσης· χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα που εφάρμοσε η EAT σε συνέχεια των συστάσεων της Διαμεσολαβήτριας·
5. εκφράζει, περαιτέρω, την ανησυχία του για την έλλειψη ελέγχων και μέτρων πρόληψης και επιβολής για να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων στο πλαίσιο της

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2020)0017).

διαδικασίας της Επιτροπής για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων·

6. σημειώνει ότι η εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων για τους Επιτρόπους, τους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τους υπαλλήλους της ΕΕ έχει παρουσιάσει υπερβολικά πολλές αδυναμίες· υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με έκθεση της Transparency International EU, στις αρχές του 2017 πάνω από το 50 % των πρώην Επιτρόπων και το 30 % των πρώην βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που είχαν αποχωρήσει από την πολιτική εργάζονταν για οργανισμούς εγγεγραμμένους στο Μητρώο Διαφάνειας της ΕΕ· τονίζει, ιδίως για τους εκλεγμένους βουλευτές, την ανάγκη διαφάνειας και λογοδοσίας όσον αφορά τις προσωπικές και οικονομικές δεσμεύσεις· υπογραμμίζει ότι τα ζητήματα διαφάνειας και ακεραιότητας σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο συνδέονται στενά μεταξύ τους· υποστηρίζει, επομένως, το έργο της ομάδας κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της διαφθοράς (GRECO) και καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις συστάσεις του, ιδίως εκείνες που αφορούν τη δημιουργία ενός αυστηρού κώδικα δεοντολογίας για τους πολιτικούς σε εθνικό επίπεδο και τη θέσπιση κανόνων για την απασχόληση μετά την αποχώρηση από δημόσια υπηρεσία·
7. υπενθυμίζει ότι τόσο η Ευρωπαϊκή Διαμεσολαβήτρια όσο και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο προειδοποίησαν επανειλημμένα για σοβαρές ελλείψεις στις πολιτικές αρκετών θεσμικών οργάνων της ΕΕ για την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων· επισημαίνει την έλλειψη ευθυγράμμισης των κανόνων δεοντολογίας της ΕΕ με τις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τη διαχείριση της σύγκρουσης συμφερόντων στον δημόσιο τομέα, οι οποίες συνιστούν τον καθορισμό μιας κεντρικής υπηρεσίας αρμόδιας για την ανάπτυξη και τη διατήρηση πολιτικών και διαδικασιών σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων· θεωρεί ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο για τη δεοντολογία και την ακεραιότητα στα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ είναι εξαιρετικά κατακερματισμένο, ακατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό και χρήζει ενδεδειγμένης επανεξέτασης, με σκοπό την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και των εξουσιών διερεύνησης·
8. ζητεί να ενισχυθεί το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο και πλαίσιο επιβολής όσον αφορά τις συγκρούσεις συμφερόντων που ανακύπτουν τόσο πριν όσο και μετά τη θητεία σε δημόσια υπηρεσία, προκειμένου να καθοριστούν κατάλληλα, σαφή, δεσμευτικά και αναλογικά όρια μεταξύ δημόσιου, ιδιωτικού και μη κερδοσκοπικού τομέα και να βελτιωθεί, ως εκ τούτου, η αξιοπιστία της ΕΕ έναντι του ευρύτερου κοινού στον τομέα της λήψης αποφάσεων· χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, το έργο του ΟΟΣΑ, του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, του GRECO και του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή·
9. εκφράζει την ικανοποίησή του για τα πρόσθετα μέτρα διαφάνειας που ανακοίνωσε η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) Christine Lagarde σχετικά με τη δημοσίευση των γνωμοδοτήσεων της επιτροπής δεοντολογίας της ΕΚΤ για περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων και αμειβόμενης απασχόλησης μετά τη λήξη της θητείας από τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής, του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου της ΕΚΤ· καλεί τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ) να υιοθετήσουν παρόμοια προσέγγιση και να δημοσιεύουν σχετικά έγγραφα που εκπονούν οι εσωτερικοί φορείς τους που είναι αρμόδιοι για τη σύγκρουση συμφερόντων και την αμειβόμενη απασχόληση μετά τη λήξη της θητείας·

10. ζητεί να συσταθεί ένας ανεξάρτητος φορέας δεοντολογίας της ΕΕ, ο οποίος θα είναι αρμόδιος να διασφαλίζει την ενιαία εφαρμογή των κανόνων δεοντολογίας σε όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, εποπτεύοντας τις συγκρούσεις συμφερόντων, τις μεταπηδήσεις από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα και τη διαφάνεια των ομάδων συμφερόντων σε όλα τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ·
11. υπογραμμίζει ότι, ελλείψει μηχανισμού αφιερωμένου στο καθήκον αυτό, η Ευρωπαϊκή Διαμεσολαβήτρια, πέραν των άλλων αποστολών της, χειρίζεται καταγγελίες για συγκρούσεις συμφερόντων χωρίς ωστόσο να διαθέτει τα κατάλληλα μέσα και την εξουσία για την επιβολή των αποφάσεών της·
12. επισημαίνει ότι ο νέος φορέας δεοντολογίας της ΕΕ θα πρέπει να είναι ανεξάρτητος όσον αφορά τη δομή, τη διακυβέρνηση και τον προϋπολογισμό· υπογραμμίζει ότι οι διαβουλεύσεις σχετικά με την ακριβή σύνθεση και την εντολή του φορέα δεοντολογίας θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη της γνώμη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·
13. συνιστά να συσταθεί εγκαίρως ο φορέας δεοντολογίας της ΕΕ, ώστε να αποφευχθούν οι επανειλημμένες περιπτώσεις μεταπήδησης από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα και συγκρούσεων συμφερόντων στο εγγύς μέλλον·
14. υπογραμμίζει ότι ο εν λόγω φορέας θα πρέπει να συνεργάζεται στενά με τις εσωτερικές επιτροπές δεοντολογίας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, τη γραμματεία του Μητρώου Διαφάνειας, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και τον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή·
15. είναι της άποψης ότι, για τον ενδεδειγμένο καθορισμό, την εποπτεία και την επιβολή των κανόνων δεοντολογίας και ακεραιότητας της ΕΕ εντός των θεσμικών οργάνων και των οργανισμών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τις ομάδες συμφερόντων και τη διαφάνεια, το αρμόδιο ανεξάρτητο όργανο δεοντολογίας της ΕΕ θα πρέπει να διαθέτει κατάλληλους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, μια προσεκτικά επιλεγμένη σύνθεση που θα διασφαλίζει την ανεξαρτησία του από πολιτικές σκοπιμότητες και άλλα συμφέροντα, καθώς και μια ευρεία εντολή που θα του παρέχει εξουσίες, αρμοδιότητες, καθήκοντα και υποχρεώσεις πρόληψης, παρακολούθησης, έρευνας και επιβολής κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - προδραστική παρακολούθηση και επιβολή κυρώσεων για παραβιάσεις των κανόνων δεοντολογίας και ακεραιότητας στο πλαίσιο των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ·
 - επιβολή αυστηρών κανόνων σχετικά με την απασχόληση πριν και μετά από τη θητεία σε δημόσια υπηρεσία, τη μεταπήδηση από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα και τις καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων για όλους τους υπαλλήλους των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, τους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τους Ευρωπαίους Επιτρόπους, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των περιόδων αναμονής και της επανεξέτασης των εγκρίσεων για μετακίνηση θέσης εργασίας, εάν διαπιστωθεί ότι μια συγκεκριμένη μετακίνηση συνιστά σύγκρουση συμφερόντων, και διατύπωση δεσμευτικών συστάσεων για το θέμα αυτό·

- επανεξέταση, από τεχνική σκοπιά και με αμερόληπτο τρόπο, των δευτερευουσών θέσεων που κατέχουν πολιτικοί της ΕΕ και των δηλώσεων οικονομικών συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένης της επαλήθευσης του κατά πόσον τηρούνται οι επιβληθείσες απαγορεύσεις άσκησης πίεσης και οι όροι ελέγχου·
 - ανάληψη ενεργού ρόλου όσον αφορά καταγγελίες από αρμόδιες οντότητες, συμπεριλαμβανομένων των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος·
 - επιβολή διοικητικών κυρώσεων που υπόκεινται σε προσφυγή και δικαστικό έλεγχο, χωρίς να παρεμβαίνει στις Συνθήκες·
 - εποπτεία της ορθής λειτουργίας και ανεξαρτησίας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης και λειτουργίας ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής και παρεμφερών οντοτήτων·
 - παροχή συμβουλών κατόπιν αιτήματος και έκδοση ετήσιων εκθέσεων σχετικά με το έργο του, συμπεριλαμβανομένων συστάσεων με δική του πρωτοβουλία σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω ανάπτυξης του καθεστώτος δεοντολογίας της ΕΕ·
 - έλεγχος των όρων και των απαγορεύσεων άσκησης πίεσης που επιβάλλονται στους υπαλλήλους της ΕΕ·
 - τήρηση επιγραμμικού μητρώου δεοντολογίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την παροχή πρόσβασης σε βασικά έγγραφα που αφορούν τη διαφάνεια·
16. τονίζει ότι ο ανεξάρτητος φορέας δεοντολογίας της ΕΕ δεν θα επαρκεί από μόνος του για την αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων εντός των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ· θεωρεί ότι η αναθεώρηση των κανόνων δεοντολογίας και ακεραιότητας της ΕΕ θα μπορούσε να περιλαμβάνει μέτρα όπως η παράταση των περιόδων κοινοποίησης και αναμονής των ανώτερων υπαλλήλων σε αναλογική κατά περίπτωση βάση, με παράλληλη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενίσχυση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις², η υποχρεωτική εκποίηση συμμετοχών σε επιχειρήσεις που υπόκεινται στην εξουσία θεσμικού οργάνου στο οποίο διορίστηκε προσφάτως υπάλληλος ή που έχουν επαφές με το εν λόγω θεσμικό όργανο, η υποχρεωτική εξαίρεση στο πλαίσιο της εξέτασης θεμάτων που αφορούν πρώην υπάλληλο του ιδιωτικού τομέα ή η απαγόρευση της προσωπικής κατοχής μετοχών από Επιτρόπους και ανώτερους υπαλλήλους θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ κατά τη διάρκεια της θητείας τους· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει επανεξέταση του σχετικού νομικού πλαισίου·
17. αναγνωρίζει ότι είναι αναγκαίο να επιτευχθεί, κατά περίπτωση, μια λεπτή ισορροπία μεταξύ της ρύθμισης των συγκρούσεων συμφερόντων, της θέσπισης αυστηρών μέτρων που μετριάζουν τους περιορισμούς του ατομικού δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας, όπως, για παράδειγμα, η διαβίβαση πληροφοριών σε αιτούντες εργασία σχετικά με το καθεστώς σύγκρουσης συμφερόντων και τυχόν μελλοντικούς περιορισμούς όσον αφορά την απασχόληση, της διασφάλισης της απρόσκοπτης

² ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65.

άσκησης των κοινοβουλευτικών και άλλων θεσμικών καθηκόντων, και της διατήρησης μιας δυναμικής αγοράς εργασίας με κινητικότητα μεταξύ δημόσιου, ιδιωτικού και μη κερδοσκοπικού τομέα:

18. εκφράζει την άποψη ότι, εάν βασίζονται σε αντικειμενική διαδικασία με σαφή κριτήρια, οι μεγαλύτερες περίοδοι αναμονής για ανώτερους υπαλλήλους που αποχωρούν από οργανισμό ή θεσμικό όργανο αποτελούν δικαιολογημένα νομικά μέτρα για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος και της ακεραιότητας των δημόσιων φορέων· θεωρεί ότι τυχόν απαγόρευση επαγγελματικής μετακίνησης μπορεί, κατά περίπτωση, να απαιτεί τη χορήγηση προσωρινού επιδόματος για να καλυφθεί το χρονικό διάστημα που θα μεσολαβήσει για την εξεύρεση κατάλληλης θέσης εργασίας.

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία έγκρισης	19.11.2020
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 26 - : 13 0 : 20
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Gunnar Beck, Marek Belka, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Francesca Donato, Derk Jan Eppink, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Frances Fitzgerald, José Manuel García-Margallo y Marfil, Luis Garicano, Sven Giegold, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Enikő Győri, Eero Heinäluoma, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, Othmar Karas, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Γεώργιος Κύρτσος, Aurore Lalucq, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Pedro Marques, Κώστας Μαυρίδης, Jörg Meuthen, Csaba Molnár, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Piernicola Pedicini, Lídia Pereira, Sirpa Pietikäinen, Dragoş Pîslaru, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Ernest Urtaşun, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin, Marco Zanni, Roberts Zīle
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Manon Aubry, Patryk Jaki, Eugen Jurzyca, Maximilian Krah, Ville Niinistö, Mick Wallace

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

26	+
GUE/NGL	Manon Aubry, José Gusmão, Mick Wallace
NI	Piernicola Pedicini
PPE	Frances Fitzgerald, Sirpa Pietikäinen
RENEW	Billy Kelleher
S&D	Marek Belka, Jonás Fernández, Eero Heinäluoma, Aurore Lalucq, Pedro Marques, Κώστας Μωυρίδης, Csaba Molnár, Evelyn Regner, Alfred Sant, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli
VERTS/ALE	Sven Giegold, Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Philippe Lamberts, Ville Niinistö, Ernest Urtsun

13	-
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Markus Ferber, José Manuel García-Margallo y Marfil, Enikő Győri, Danuta Maria Hübner, Γεώργιος Κύρτσος, Aušra Maldeikienė, Siegfried Mureşan, Lídia Pereira, Ralf Seekatz, Inese Vaidere
RENEW	Dragoş Pîslaru

20	0
ECR	Derk Jan Eppink, Patryk Jaki, Eugen Jurzyca, Johan Van Overtveldt, Roberts Ziļe
ID	Gunnar Beck, Francesca Donato, Valentino Grant, Maximilian Krah, Jörg Meuthen, Antonio Maria Rinaldi, Marco Zanni
PPE	Othmar Karas, Luděk Niedermayer
RENEW	Filles Boyer, Engin Eroglu, Luis Garicano, Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Stéphanie Yon-Courtin

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή